

Житомирський медичний інститут
Житомирської обласної ради

Кафедра природничих та соціально-гуманітарних дисциплін

Силабус
освітньої компоненти
«Етика та професійна етика»
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність: 223 «Медсестринство»
Освітньо-професійна програма: «Акушерська справа»
Вид освітньої компоненти: вибіркова
Мова викладання: державна
Форма навчання: денна

Затверджено на засіданні кафедри
природничих та соціально-гуманітарних
дисциплін
Протокол №1 від «25» серпня 2022 року
Завідувач кафедри к.п.н., доцент
Круковська І.М.

2022

Загальна інформація про викладача

Назва освітньої компоненти	ЕТИКА ТА ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА
Викладач	Полчанова Галина Станіславівна, асистент кафедри
Профайл викладача	http://www.zhim.org.ua/kaf_p_s_g.php
Контактний телефон	0972617807
E-mail:	polchanovagalinastaniclavivna@gmail.com
Сторінка дисципліни	в системі інтранет
Консультації	<i>Консультації: Понеділок та Четвер з 14.00 до 15.00 Онлайн комунікація з використанням відео-або аудіотехнологій (ZOOM, Viber (+38097 2617807), Skype, Telegram, електронна пошта) в робочі дні з 9.30 до 17.30</i>

1. Назва освітньої компоненти

«Етика та професійна етика»

2. Обсяг освітньої компоненти

Вид заняття	Кількість годин
Лекції	12
Семінарські заняття / практичні / лабораторні	34
Самостійна робота	44

3. Ознаки освітньої компоненти

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Спеціальність	Кількість кредитів / годин	Кількість змістових модулів	Вид підсумкового контролю	Нормативна\ вибіркова
2022	4	1	223 «Медсестринство»	3/90	2	ПМК	Вибіркова

4. Передумови вивчення освітньої компоненти

- ґрунтується на попередньо вивчених освітніх компонентах: «Історія медицини», «Філософія», «Соціологія», «Психологія»; «Основи педагогіки»;
- інтегрується з такими освітніми компонентами: «Основи догляду за хворими та інвалідами», «Загальна теорія здоров'я та здорового способу життя»
- закладає фундамент для подальшого засвоєння здобувачами знань та умінь з циклу освітніх компонентів професійної і практичної підготовки бакалавра.

5. Мета й завдання освітньої компоненти

Мета освітньої компоненти «Етика та професійна етика» - підготовка спеціаліста для галузі охорони здоров'я, здатного аналізувати морально-етичні значущі проблеми та процеси в професійній діяльності на сучасному етапі соціально-економічного розвитку держави.

Основними завданнями вивчення освітньої компоненти «Етика та професійна етика » є:

- опанування здобувачами комплексу знань щодо змісту та структури етики, основних етапів еволюції суспільної моралі та специфіки її функціонування;
- виокремлювання моральних проблем у професійній діяльності та здійснення морального вибору у прийнятті рішень;
- застосування практичних вмінь та навичок у прийнятті рішень з етичної точки зору в дилемних ситуаціях професійної діяльності;
- використання ефективних стратегій поведінки, спілкування у міжособистісних та професійних стосунках.

6. Компетентності

Загальні:

- здатність діяти на основі етичних міркувань(мотивів);
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні:

- здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці.
- здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.

7. Результати навчання згідно профілю програми, після вивчення ОК:

- застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів;
- обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та привабливість;
- діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

8. Методична картка освітньої компоненти:

Лекції:

№ п/п	Тема
1.	Тема 1. Основні принципи та поняття етики.
2.	Тема 2. Професійна етика: сутність, основні принципи та категорії.
3.	Тема 3. Історія розвитку сучасної біоетики.
4.	Тема 4. Поняття обов'язку та відповідальності. Збереження лікарської таємниці Помилки в професійній діяльності медпрацівника та їх етичне оцінювання.
5.	Тема 5. Етика взаємовідносин медичних працівників з колегами та пацієнтами.
6.	Тема 6. Професійна культура поведінки та спілкування. Професійна деформація.

Практичні заняття:

№ п/п	Тема
-------	------

<i>Змістовий модуль 1. Етика як наука</i>	
1.	Тема 1. Мораль як предмет етики
2.	Тема 2. Основні етичні категорії
3.	Тема 3.Визначення рівня сформованості морально-етичних норм.
4.	Тема 4.Щастя як категорія моральної свідомості
5.	Тема 5. Етичні кодекси професійної етики. Загальні принципи професійної етики..
6.	Тема 6. Створення кодексу поведінки медичного працівника
7.	Тема 7.Проблеми біоетики: зв'язок біологічної науки і загальнолюдських цінностей.
8.	Тема 8. Підсумковий модульний контроль -1
<i>Змістовий модуль2. Медична етика та деонтологія</i>	
9.	Тема 1.Професійний портрет медичного працівника.
10.	Тема 2. Помилки в професійній діяльності медпрацівника
11.	Тема 3. Мобінг як етико-деонтологічна проблема в організації.
12.	Тема 4. Тактика медичного працівника залежно від поведінкових реакцій пацієнта. Профілактика ятрогеній.
13.	Тема 5. Етико-деонтологічні аспекти спілкування та поведінки з особливими пацієнтами.
14.	Тема 6. Професійний етикет та його особливості.
15.	Тема 7. Комунікативна культура медичного працівника
16.	Тема 8. Професійна деформація. Профілактика емоційного вигорання
17.	Тема 9. Підсумковий модульний контроль -2

Самостійна робота:

№ п/п	Тема
1.	Історія етичних концепцій та вчень.
2.	Сучасні етико-нормативні документи.
3.	Конфіденційність як важлива складова професійній діяльності.
4.	Деонтологічні принципи при виконанні функціональних обов'язків, ведення медичної документації
5.	Відповідальність за скоєні проступки: цивільна, адміністративна, дисциплінарна, кримінальна
6.	Профілактика ятрогеній.
7.	Етичні аспекти опитування хворого

8.	Складні питання для розмови з пацієнтами.
9.	Проблема болю. Ефект «Плацебо»
10.	Мовленнєвий етикет і формування позитивного іміджу.
11.	Поняття корпоративної культури

9. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, модульний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.
Форма контролю: ПМК.

Контроль знань і умінь здобувачів (поточний і підсумковий) з ОК «Етика та професійна етика» здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації освітнього процесу. Рейтинг здобувача освіти із засвоєння ОК визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з ОК, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (ПМК) – 40 балів.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і студентів на першому занятті. Рівень знань оцінюється: «**відмінно**» – здобувач дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, рішення задач та виконання вправ є правильними, демонструє знання матеріалу підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформлює завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність і творчість у виконанні групових завдань; «**добре**» – здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій і розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність у виконанні групових завдань; «**задовільно**» – здобувач дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність, участь у виконанні групових завдань; «**незадовільно з можливістю повторного складання**» – здобувач дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, має неповний конспект лекцій, індиферентно або негативно проявляє себе у виконанні групових завдань.

Підсумкова (загальна) оцінка курсу ОК є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєності теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі. Остаточна оцінка рівня знань складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (ПМК).

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти при вивченні освітньої компоненти «Етика та професійна етика»

Поточне тестування та самостійна робота	ІДРС	ПМК	СУМА
Модуль 1			

Змістовий модуль 1							4	40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7			
8	8	8	8	8	8	8			
56									

Поточне тестування та самостійна робота								ІДРС	ПМК	СУМА
Модуль 2										
Змістовий модуль 2								4	40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T 8			
7	7	7	7	7	7	7	7			
56										

Примітка: T1, T2...T8 – тема практичних занять згідно програми, ПМК – підсумковий модульний контроль

**Оцінювання здобувача вищої освіти відбувається згідно
«Положення про організацію освітнього процесу»**

Оцінка національна	Оцінка ECTS	Визначення оцінки ECTS	Рейтинг студента, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89
	C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74-81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64-73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35-59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	01-34

10. Політика освітньої компоненти

Політика щодо академічної доброчесності.

Політика освітньої компоненти ґрунтується на засадах академічної доброчесності (сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання) та визначається системою вимог, які викладач ставить до здобувача у вивченні освітньої компоненти (недопущення академічного плагіату, списування, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, заборона використання додаткових джерел інформації, інтернет ресурсів без вказівки на джерело, використане під час виконання завдання тощо). З метою запобігання, виявлення та протидії академічного плагіату в наукових та навчальних працях викладачів, науково-педагогічних працівників інституту та здобувачів в закладі розроблено «Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових і навчальних працях працівників та здобувачів Житомирського медичного інституту Житомирської обласної ради». За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту); позбавлення академічної стипендії.

Політика щодо відвідування.

Політика щодо відвідування усіх форм занять регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Житомирському медичному інституті ЖОР». Здобувач зобов'язаний виконувати правила внутрішнього розпорядку інституту та відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом, дотримуватися етичних норм поведінки. Присутність на занятті є обов'язковим компонентом оцінювання.

Політика щодо перескладання.

Порядок відпрацювання пропущених занять з поважних та без поважних причин ЗВО інституту регламентується «Положенням про порядок відпрацювання здобувача освіти Житомирського медичного інституту Житомирської обласної ради пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять».

Політика щодо дедлайнів.

Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених вивченням освітньої компоненти визначених для виконання усіх видів робіт.

Політика щодо апеляції.

У випадку конфліктної ситуації під час проведення контрольних заходів або за їх результатами, здобувач освіти має право подати апеляцію згідно з «Положенням про апеляцію результатів контрольних заходів знань здобувачами вищої освіти ЖМІ ЖОР» http://www.zhim.org.ua/images/info/pol_apel_rezult.pdf. Заява подається особисто в день оголошення результатів контрольного заходу начальнику навчально-методичного відділу інституту, реєструється в загальному відділі і передається проректору з навчальної роботи та розглядається на засіданні апеляційної комісії не пізніше наступного робочого дня після її подання. Здобувач має право бути присутнім на засіданні апеляційної комісії. При письмовому контрольному заході члени апеляційної комісії, керуючись критеріями оцінювання, з даної ОК детально вивчають та аналізують письмові матеріали контрольного заходу. Повторне чи додаткове опитування здобувача апеляційною комісією заборонено. Результати

апеляції оголошуються здобувачу відразу після закінчення розгляду його роботи, про що здобувач особисто робить відповідний запис у протоколі засідання апеляційної комісії.

Політика щодо конфліктних ситуацій.

У ЗВО визначено чіткі механізми та процедури врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних з корупцією, дискримінацією, сексуальними домаганнями та ін. Упроваджено ефективну систему запобігання та виявлення корупції, вживаються заходи, спрямовані на підвищення доброчесності працівників і здобувачів освіти інституту, дотримання правил етичної поведінки, створення додаткових запобіжників вчиненню корупційних дій і пов'язаних із корупцією правопорушень. Рішенням Вченої ради затверджено: Антикоруційну програму <http://www.zhim.org.ua/images/info/antikorruption.pdf> , «Положення про комісію з оцінки корупційних ризиків», http://www.zhim.org.ua/images/info/pol_komisiya_korupcii.pdf , План заходів з виконання антикорупційної програми відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» http://www.zhim.org.ua/images/info/plan_zahodiv_korupciya.pdf , яким передбачено проведення інститутом антикорупційних заходів під час здійснення своїх статутних завдань.

Для вирішення питань, пов'язаних із запобіганням будь-яких форм дискримінації, зокрема і за ознаками статі, в інституті діє «Телефон Довіри», (0412-46-19-62) звернувшись по якому, здобувачі освіти мають можливість отримати анонімну, екстрену, безкоштовну, кваліфіковану допомогу. Створена «Скринька довіри», до якої анонімно можуть звертатись здобувачі ЗВО, залишати там свої скарги чи пропозиції. Також у закладі розроблено План заходів щодо попередження мобінгових/булінгових тенденцій у Житомирському медичному інституті ЖОР https://www.zhim.org.ua/images/info/polozh_buling.pdf , «Положення про політику запобігання, попередження та боротьби з сексуальними домаганнями і дискримінацією» http://www.zhim.org.ua/images/info/pol_seks_domag.pdf , працює практичний психолог.

11. Рекомендована література

Базова :

1. Берестенко О. Г. Культура професійного спілкування : навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заоч. форм навчання всіх спец. гуманіт. профілю / О. Г. Берестенко; Держ. закл. „Луган. нац. Ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013. – 299 с.
2. Касевич, Н.М. Медсестринська етика і деонтологія: підручник / Н. М. Касевич. - 3-тє вид. виправлене. - К. : ВСВ " Медицина", 2013. - 200 с.
3. Основи біоетики та біобезпеки: підручник / О. М. Ковальова [та ін.]. - К. : ВСВ "Медицина", 2016. - 392 с.
4. Тофтул М. Г. Сучасний словник з етики. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014.- 415с.
5. Якихно І. І. Етика: духовні засади. Навчально-методичний посібник. –Житомир: «Полісся», 2016. – 198с

Допоміжна:

1. Грабова А. Психологія спілкування медсестри і пацієнта // Медична сестра. — 2005. — № 1. — С. 30—31.
2. Етичний кодекс медичної сестри України // Сімейний лікар +. — 2010. — № 5. — С. 5.
3. Етика. Естетика : навч. посібник. За наук. ред. В. І. Панченко. Київ : «Центр учбової літератури», 2014. 432 с.
4. Етика ділового спілкування: навч. посіб. / В. Г. Воронкова [та ін.]. - Львів : "Магнолія 2006", 2016. - 312 с.
5. Запорожан В.М. Нооетика — філософські і світоглядні основи глобальної біоетики // Лікарський вісник. — 2006. — № 1. — С. 56—62.
6. Ковальова, О. М. Деонтологія в медицині: підручник / О. М. Ковальова, Н. А. Сафаргалін-Корнілова, Н. М. Герасимчук. - К. : ВСВ Медицина, 2015. - 240 с.
7. Москаленко В.Ф., Попов М.В. Біоетика: філософсько-методологічні та соціально-медичні проблеми. — Вінниця: Нова книга, 2005. — 218 с.
8. Назар П.С., Віленський Ю.Г., Грандо О.А. Основи медичної етики. — К.: Здоров'я, 2012. — 344 с.
9. Нечерда В. Біомедична етика — наука про виховання людства // Медична сестра. — 2005. — № 1. — С. 27—29.
10. Пасечко Н.В., Лемке М.О., Мазур П.Є. Основи сестринської справи: підручник. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2009. — 544 с.
11. Терешкевич Г. Т. Основи біоетики та біобезпеки: підручник /Г. Т. Терешкевич. - Тернопіль : ТДМУ "Укрмедкнига", 2014.- 400 с.

Викладач _____

(підпис)